

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Landbrugsministeren (Skytte): Jeg har herved den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om veterinærvæsenet samt om udøvelse af dyrlægegerning.

Som det fremgår af lovforslagets titel, indeholder det regler dels om veterinærvæsenet, dels om udøvelse af dyrlægegerning.

Lovforslagets regler om veterinærvæsenet fastlægger den administrative opbygning af veterinærvæsenet, således som denne har udviklet sig gennem tiderne.

Lovforslagets regler om udøvelse af dyrlægegerning tilsigter skabelse af et retligt grundlag for udøvelse af dyrlægegerning her i landet. Også på adskillige andre områder har man en sådan lovgivning; det gælder f. eks. for udøvelse af lægegerning. Som nærmere omtalt i bemærkningerne til lovforslaget har der hidtil i dansk lovgivning kun været meget nødtørftige bestemmelser om dyrlægernes retlige stilling. Den rolle, som udøvelsen af dyrlægegerning spiller i et samfund med en stærkt udviklet husdyrproduktion, gør det rimeligt at søge fastsat lovregler, der præciserer såvel pligter som rettigheder for dyrlægerne. Flere af lovforslagets bestemmelser svarer til gældende lovbestemmelser om lægegerning, med hvilken dyrlægernes gerning har mange lighedspunkter.

Lovforslaget har været forhandlet med Landbrugsrådet, De samvirkende danske Landboforeninger, De samvirkende danske Husmandsforeninger, Den danske Dyrlægeforening og det veterinære sundhedsråd, og alle disse parter har tiltrådt forslagens indhold.

Med disse bemærkninger skal jeg, idet jeg i øvrigt henviser til de udførlige bemærkninger til lovforslaget, indstille dette til velvillig behandling i det høje folketing.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): Jeg har herved den ære for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændringer i lov om retsforholdet mellem arbejdsgivere og funktionærer.

Der er nu forløbet 15 år siden funktionærlovens revision i 1948, og i disse år har der fundet en betydelig udvikling sted inden for arbejdsmarkedet. Der er også på en del

punkter sket ændringer i funktionærernes arbejdsopgaver og arbejdsvilkår, og der er nu tale om en samfundsgruppe, der omfatter op imod 400.000 kvinder og mænd. Som udviklingen i andre lande har vist, vil denne gruppe sandsynligvis også fremover vokse i omfang og betydning.

På denne baggrund optog regeringen i 1962 til overvejelse og forhandling en række forslag og ønsker fra forskellig side om en ajourføring af funktionærlovens bestemmelser. Forhandlingerne med de på dette område interesserede organisationer blev tilendebragt i løbet af september i år og danner grundlag for nærværende forslag.

Med hensyn til dettes nærmere indhold skal jeg indledningsvis bemærke, at der fra forskellig side har været fremsat ønsker om ændringer i selve funktionærbegrebet. Regeringen er imidlertid af den opfattelse, at den nugældende affattelse af lovens § 1, således som bestemmelsen nærmere er fortolket af domstolene, stort set må siges at være tilstrækkelig smidig til at muliggøre inddragelse af nye grupper under loven.

Jeg kan i denne forbindelse oplyse, at regeringen ikke har fundet tilstrækkelig anledning til at imødekomme et af Danmarks aktive Handelsrejsende fremsat forslag om, at handelsrejsende og repræsentanter — der har dette arbejde som erhverv, uanset om de er lønnet med fast vederlag eller helt eller delvis er provisionslønnet — direkte nævnes i lovens § 1. De pågældende må antages allerede efter den gældende lov at være omfattet af funktionærbegrebet, for så vidt de indtager en tjenestestilling, således at de er undergivet arbejdsgiverens instruktioner.

På et enkelt punkt foreslår regeringen imidlertid en ajourføring af funktionærbegrebet ved ændring af lovens § 1. Baggrunden herfor er den ikke mindst i de senere år stedfundne udvikling på arbejdsmarkedet, der har bevirket, at flere og flere — navnlig gifte kvinder — tager erhvervs-mæssig beskæftigelse på deltidsbasis. Den nuværende bestemmelse er ganske vist af domstolene blevet fortolket således, at den deltidsansatte må anses for funktionær, såfremt han eller hun beskæftiges omkring halvdelen af normal arbejdstid. Denne fortolkning af loven bevirker imidlertid en vis

[Arbejdsministeren.]

usikkerhed med hensyn til, om den deltidsarbejdende i givet fald er omfattet af funktionærlovens bestemmelser, og hertil kommer, at det må anses for rimeligt at søge deltidsarbejde inddraget under funktionærloven i et noget videre omfang end hidtil. På den anden side må det erkendes, at der kan foreligge tilfælde, hvor den pågældende ganske vist beskæftiges med funktionærmæssigt arbejde, men hvor omfanget af beskæftigelsen er så ringe, at det ikke kan være rimeligt at søge forholdet bragt ind under loven. Ud fra disse synspunkter foreslår regeringen, at det fastsættes som en betingelse for lovens anvendelse, at den pågældende beskæftiges af vedkommende arbejdsgiver gennemsnitligt mindst 15 timer ugentlig. Dette indebærer, at det hidtidige krav i lovens § 1, stk. 2, om, at den pågældendes arbejdskraft i det væsentlige står til disposition for vedkommende virksomhed, bortfalder, og konsekvensen heraf må være, at den pågældende kan have funktionærstatus flere steder.

Kravet om, at den ansatte indtager en tjenestestilling, således at han er undergivet arbejdsgiverens instruktioner, foreslås opretholdt.

Der findes i funktionærloven enkelte bestemmelser, der forudsætter skriftlighed, for at den pågældende disposition har retsgyldighed, men i øvrigt stilles der — i overensstemmelse med dansk rets almindelige regler — ikke krav om skriftlighed, hverken ved indgåelse eller ophævelse af ansættelsesforhold.

Imidlertid har der i praksis i et ikke ringe antal tilfælde foreligget tvivl med hensyn til, om — og navnlig fra hvilken side — ophævelse af ansættelsesforholdet har fundet sted, og for på forhånd at skabe klarhed og dermed undgå retssager i disse situationer har man ment det rigtigst at imødekomme et fra flere funktionærorganisationers side fremsat ønske om, at opsigelse — såvel fra arbejdsgiverens som fra funktionærens side — for at være gyldig skal foreligge skriftligt.

Som bekendt blev der ved hovedaftalen af 1960 imellem Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark De samvirkende Fagforbund gennemført almindelige bestemmelser om erstatning i til-

fælde af usaglige afskedigelser. Tilsvarende regler blev ved den såkaldte tiltrædelsesoverenskomst af 1961 gennemført for den del af funktionærområdet, der overenskomstmæssigt dækkes af Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark og Kontor- og Handelsfagenes Arbejdsgiverforening, og disse regler er endvidere overført til betydelige funktionærgrupper uden for nævnte overenskomstområde. Endelig findes der inden for forsikringsfunktionærområdet bestemmelser om erstatning for usaglige opsigelser.

I overensstemmelse med den således stedfundne udvikling på arbejdsmarkedet har regeringen fundet det rimeligt i funktionærloven at indføre en almindelig bestemmelse om pligt for arbejdsgiveren til at yde funktionæren godtgørelse i tilfælde af usaglig opsigelse. Det er efter forslaget en betingelse for denne pligt, at funktionæren er fyldt 20 år, at den pågældende har været uafbrudt beskæftiget i virksomheden i mindst 1 år før opsigelsen, og at opsigelsen ikke kan anses for rimeligt begrundet i funktionærens eller virksomhedens forhold.

De to nævnte hovedorganisationer oprettede ved deres indbyrdes aftale et afskedigelsesnævn til behandling af sådanne sager, og ved tiltrædelsesoverenskomsten er der etableret et lignende organ. Regeringen har overvejet, om der i funktionærloven burde institueres et særligt organ til afgørelse af sager om usaglig opsigelse i de tilfælde, hvor sådanne sager ikke i kraft af overenskomstmæssige bestemmelser henhører under et af parterne oprettet nævn. Man har imidlertid herved ment at måtte lægge afgørende vægt på, at de uoverensstemmelser, som i øvrigt opstår inden for funktionærlovens område, henhører under de almindelige domstole, og har derfor fundet, at også sager om usaglige opsigelser bør finde deres afgørelse på denne måde. Det skal for en ordens skyld understreges, at sager om usaglige opsigelser i de tilfælde, hvor arbejdsforholdet omfattes af en kollektiv overenskomst, i hvilken der er fastsat regler om godtgørelse for usaglig opsigelse, skal indbringes for de overenskomstmæssigt instituerede organer. Sådanne sager skal afgøres efter de i overenskomsten indeholdte regler, medmindre disse stiller funktionæren ringere end forslagets be-

[Arbejdsministeren.]

stemmelser. Såfremt dette skulle være tilfældet, er det lovforslagets bestemmelser, der skal lægges til grund for nævnets afgørelser.

Jeg skal i øvrigt om enkeltheder i dette forslag henvide til bemærkningerne.

Fra flere funktionærorganisationers side har man for at afskære en i praksis ikke sjældent forekommende tvivl ønsket indføjet i loven en udtrykkelig bestemmelse om, at funktionæren ved fratreden i løbet af regnskabsåret har krav på en forholdsmæssig andel af tantieme, gratiale eller lignende ydelser. Selv om det må anses for fastslået i domspraksis, at funktionæren har krav på udbetaling af sådanne ydelser, for så vidt de kan siges at være en del af lønnen, har regeringen dog fundet det naturligt at imødekomme organisationernes ønske på dette punkt.

Endelig har regeringen ment at burde imødekomme et fra flere funktionærorganisationers side fremsat ønske om ændring af de gældende bestemmelser i lovens § 18 om konkurrenceklausuler. Man har ikke herved ment at kunne imødekomme et ønske om, at der søges gennemført et fuldstændigt forbud mod konkurrenceklausuler inden for funktionærområdet, idet det må erkendes, at arbejdsgiveren i visse tilfælde kan have en berettiget interesse i, at funktionæren påtager sig sådanne klausuler. Det er imidlertid af funktionærorganisationerne blevet påvist, at bestemmelsen i § 18 i praksis må siges at være blevet misbrugt, og det er særlig fundet stødende, at der ved konkurrenceklausuler også i nogle tilfælde er pålagt mere underordnede funktionærer særdeles vidtgående indskrænkninger, ikke blot i de pågældendes adgang til at drive selvstændig virksomhed, men også i adgangen til at tage ansættelse i andre virksomheder.

Regeringens forslag går derfor ud på, at forpligtelsen kun med retsvirkning kan indgås af en funktionær, der indtager en særlig betroet stilling.

Under overvejelserne om ændringer i funktionærloven har der foreligget flere forslag, som regeringen af forskellige grunde ikke har ment at kunne gå ind for.

Regeringen har således ikke kunnet gå

ind for et af Fællesrådet for danske Tjenestemand- og Funktionærorganisationer stillet forslag, hvorefter der i funktionærlovens § 10, stk. 2, foretages følgende tilføjelse:

„Det kan ikke som vilkår for afslutning af kollektive overenskomster med en funktionærforening kræves, at overordnede funktionærer holdes uden for medlemskab af funktionærforeningen. Dog kan arbejdsgiveren kræve, at sådanne overordnede funktionærer, der har en almindelig bemyndigelse til på arbejdsgiverens vegne at træffe bindende aftaler med hensyn til ansættelse og afskedigelse af andre funktionærer inden for funktionærforeningen, holdes uden for forhandlinger om kollektive overenskomster vedrørende de øvrige funktionærer i funktionærforeningen.“

Under de stedfundne forhandlinger har fællesrådet gjort gældende, at den nugældende bestemmelse i § 10, stk. 2, er blevet væsentlig indskrænket ved en af højesteret i 1951 afsagt dom. Dette har ifølge fællesrådet betydet, at visse overordnede funktionærer ikke har kunnet inddrages under de pågældende funktionærorganisationers kollektive overenskomstforhandlinger med arbejdsgiverne.

Den omtalte højesteretsdom slog fast, at funktionærlovens § 10 vel må antages at omfatte forhandling om kollektive overenskomster, men at bestemmelsen ikke er til hinder for, at en arbejdsgiverorganisation som vilkår for afslutning af kollektive overenskomster med en funktionærorganisation forud krævede oprettet en hovedoverenskomst, indeholdende en bestemmelse svarende til septemberforligets pkt. 5 (nu hovedaftalen af 1960 § 5).

Det er regeringens opfattelse, at det af fællesrådet fremdragne problem kun kan berøre et meget begrænset antal funktionærer, og at vægtige grunde i øvrigt taler imod at ændre lovgivningen i den af fællesrådet ønskede retning.

I denne forbindelse kan peges på, at inden for det private erhvervslivs område er der — således som det også har fundet udtryk i kollektive overenskomster — utvivlsomt væsentlige grunde for at kunne holde sådanne overordnede funktionærer, der må betragtes som arbejdsgiverens tillidsmænd, uden for kollektive lønforhandlinger, der

[Arbejdsministeren.]

vedrører de øvrige i virksomheden ansatte funktionærer.

Endvidere må bemærkes, at en gennemførelse af forslaget kunne betyde en væsentlig indskrænkning af det organisations- og forhandlingsområde, som nu dækkes af Fællesrepræsentationen for danske Arbejdsleder- og tekniske Funktionærforeninger.

Endelig ville fællesrådets forslag, hvis det blev gennemført, betyde en tilside-sættelse af afgørende bestemmelser i de arbejdsretlige regler, som gælder for den overvejende del af arbejdsmarkedet. Hermed tænkes på de arbejdsretlige regler i hovedaftalen mellem Landsorganisationen De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening samt tilsvarende aftaler, som er gennemført uden for Arbejdsgiverforeningens område, herunder for landbrugets vedkommende.

Ud fra sådanne betragtninger er da også andre organisationer inden for funktionærområdet gået stærkt imod fællesrådets forslag. Det gælder såvel Fællesrepræsentationen for danske Arbejdsleder- og tekniske Funktionærforeninger som Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund. Endvidere er Landsorganisationen De samvirkende Fagforbund gået imod forslaget, og det samme gælder såvel Kontor- og Handelsfagenes Arbejdsgiverforening som Dansk Arbejdsgiverforening.

I det af repræsentanter for partiet venstre og det konservative folkeparti den 15. marts 1963 fremsatte og den 2. oktober 1963 genfremsatte forslag om ændringer i funktionærloven er der foreslået en bestemmelse, der indholdsmæssigt svarer til fællesrådets forannævnte forslag.

De to partiers lovforslag indeholder imidlertid herudover dels en bestemmelse om, at forhandlingsret for en funktionærgruppe tilkommer den mest omfattende organisation inden for funktionærgruppen, dels en bestemmelse om, at kollektive overenskomster inden for funktionærområdet kun kan indgås for et tidsrum af 3 år, hvorefter de uden videre bortfalder.

Om disse arbejdsretlige nydannelser skal jeg ved denne lejlighed blot bemærke, at jeg på ingen måde kan tiltræde den bagved liggende tankegang. I denne opfattelse er

jeg blevet bestyrket af de tilkendegivelser imod disse forslag, som er fremkommet fra bl. a. Landsorganisationen De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening.

Som bekendt blev de to partiers lovforslag af 15. marts 1963 henvist til et folketingsudvalg, der i den forløbne tid har stillet og fået besvaret en lang række spørgsmål, ligesom udvalget har haft samråd såvel med den tidligere arbejds- og socialminister som med mig.

Med det nu af regeringen fremsatte lovforslag om ændringer i funktionærloven — der som allerede anført er udarbejdet på grundlag af forhandlinger med de interesserede organisationer inden for området — er der efter regeringens opfattelse tilvejebragt et fyldestgørende grundlag for en utvivlsomt nødvendig revision af funktionærloven.

Med disse ord anbefaler jeg herved lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Jeg skal endvidere tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Om ændret pristalsregulering)*.

Lovforslaget er en følge af lov nr. 83 af 16. marts 1963 om beregning af det reguleringspristal, som fremtidig skal anvendes ved pristalsreguleringer, der er fastsat ved lov. Forslaget er udformet i overensstemmelse med principperne i tilsvarende nye bestemmelser, der allerede er gennemført i lov om invalide- og folkepension, lov om den offentlige sygeforsikring og lov om offentlig forsorg m. fl. love.

Efter forslaget skal de i arbejdsløshedslovens § 13, stk. 3 a, nævnte statstilskud fremtidigt reguleres for hver 3 points' udsving ud over 100 i reguleringspristallet for januar måned forud for det år, tilskuddet vedrører.

Grænserne for de beløb, der i henhold til lovens § 15, stk. 5 og stk. 9, kan ydes som husleje- og brændselshjælp foreslås for fremtiden reguleret opad for hver 3 points' udsving ud over 100 i de afrundede indekser for henholdsvis bolig og brændsel og belysning, der af det statistiske departement beregnes